

vt meritò de eius morte tanta læticia esset in Iudæa.

Deniq; quod dicitur lib. 2. cap. 9. de Antiocho illustri, quod templum in Perside spoliare voluit, & turpiter fugatus est; omnino conuenit cum eo, quod hic dicitur de isto Antiocho, quod in templo Nannæ ceciderit, & percussus fuerit, & quod multi eius milites membratim cæsi fuerint. Neque verò necesse est affirmare, illic eum interiisse vbi dicitur, cecidisse: cecidisse enim dici potest, quoniam exercitus eius fusus fugatusq; est. Quemadmodum Gen. 14. Regem Sodomorum in prælio cecidisse narrat Scriptura diuina. Et tamen paulò post eum viuentem & Abrahæ occurrentem introducit. Itaq; Antiochus in eo sensu dicitur cecidisse, quoniam exercitus eius cæsus, percussusq; fuerat, & ipse turpi fuga elapsus, fortè etiam vulneratus, in ipso itinere de curru cecidit, & paulò post mortuus est.

Ad TERTIAM probationem aliqui respondent, non esse Iudam Machabæum, sed aliquem alium, qui eam epistolam scripsit. Ita Rupertus lib. 10. de victoria verbi c. 15. sed non videtur id esse verum. Nam anno CLXXXVIII non Iudas, sed Ioannes Hircanus dux Iudæorum erat: nec vllus fuit ex ducibus Iudæorum, qui vocaretur Iudas præter vnum Machabæum: nec est verisimile, cum senatu, & populo in titulo literarum alium nominari, quàm principem. Alij volūt hunc Iudam esse quidem Machabæum; sed annos, qui initio literarum ponuntur, supputari non more Græcorum à Seleuco, sed more Hebræorum ab anno duodecimo Assueri, quo liberati fuerunt omnes Iudæi à nece opera Ester reginæ. Ita Lyranus, & Hugo Cardinalis in hunc locum, quos ferè recentiores omnes sequuntur. Sed primum non videtur credibile, in his libris semper annos supputari more Græcorum, præterquam in hoc vno loco; deinde etiam numerando ab anno duodecimo Assueri, nõ potest incidere annus 188. in tẽpora Iudæ Machabæi. Lyranus enim, quem ceteri sequuntur, ita computat; ab anno XII. Assueri vsq; ad finem regni eius sunt anni XXIX. his addantur sex anni, quibus regnavit Darius filius Assueri, & sunt XXXV. quibus si rursum addatur CXLVIII. qui sunt ab initio regni Græcorum vsque ad Iudam, erunt CLXXXVIII. anni.

Sed in ista supputatione tres sunt grauissimi errores. Primus, quod ex 29. & 6. & 148. non sunt 188. sed 183. vt patet. Secundus, quod omittunt hi auctores annos nouemdecim, qui sunt à principio Monarchiæ Alexandri vsq; ad regnum Seleuci: illi enim CXLVIII. anni Græcorum, qui numerantur lib. 1. Machabæorum, cap. 4. vsque ad victoriam Iudæ numerantur à Seleuco, non ab Alexandro, vt supra diximus. Si ergo addas annos nouemdecim qui sunt ab Alexandro ad Seleucum, erunt omnes anni CCLII. ab anno duodecimo Assueri, non CLXXXVIII. vt ipsi volunt. Tertius error est, quod in ista supputatione faci-

unt Assuerum penultimum Regem Persarum, sequuti somnia Iudæorum aduersus sententiam Latinorum & Græcorum omnium. Eusebius in Chronico post Assuerum adhuc tres Reges Persarum ponit: Iosephus, quem ego supra sequutus sum, septem Reges post Assuerum numerat: ex quo sequitur ab anno duodecimo Assueri vsque ad Iudam non CLXXXVIII. annos, sed longè amplius quàm ducentos effluxisse.

Igitur cum Melchioro Cano, & aliis nonnullis existimo, sic esse quæstionem dissoluendam, vt dicamus illa verba, Anno CLXXXVIII. non esse principium epistolæ sequentis, quam Iudas scripsit, sed finem præcedentis, quæ scripta est à toto populo Iudæorum duce Ioanne Hircano. Id aperte indicant Græci codices, qui post illa verba, anno CLXXXVIII. distinctionem constituunt. & ratio certè id exigit, vt cum sint illa verba inter initium vnius epistolæ, & finem alterius, & numerus annorum in fine potius, quàm in principio poni soleat, ea nos ad epistolam præcedentem non ad sequentem referamus.

Obiectio SEPTIMA sumitur ex eo, quod liber prior Machabæorum cum Euangelio pugnare videatur. Nam lib. 1. cap. 1. affirmat auctor eius libri vaticinium Danielis de abominatione desolationis stante in loco sancto, impletum esse quãdo Antiochus Epiphanes idolum in templo Domini collocauit. At Christus Matth. 24. vaticinium illud asserit impletum in nouissimis diebus. RESPONDEO, in libris Machabæorum nullam fieri mentionem vaticinij Danielis, sed solum idolum Antiochi vocari abominandum idolum desolationis, vt reuera erat.

Obiectio POSTERIAM, quam afferunt nonnulli, ex eo quod in his libris videntur ij commendari, qui semet occiderunt, qualis fuit Eleazarus lib. 1. cap. 6. & Razias lib. 2. cap. 14. diluit iam dudum S. Augustinus in epist. 61. ad Dulcitiu, & lib. 2. contra epist. Gaudentij, cap. 23. & summa responsionis est, mortes horum hominum narrari in Scriptura, nõ laudari, vel certè nõ ita laudari quasi piè & sanctè fecerint, quod fecerunt, quamuis audaçer & viriliter, & hominum iudicio fortiter eos fecisse negari non possit.

CAPVT XVI.

De quibusdam partibus librorum Marci,
Luca, Ioannis.

ULTIMUM caput Marci tẽpore B. Hieronymi non fuisse ab omnibus receptum vt canonicum, patet ex epist. ad Hedibiam quæst. 3. Causa dubitationis erat propter quædam verba apocrypha, quæ in isto vlt. cap. inserta erant, vt patet ex Hieronymo lib. 2. contra Pelagianos ante medium. Hæc enim inserta erant verba, quæ satis aperte Manichæismum redolent, (Ei illi satisfaciebant, dicentes, seculũ istud iniquissimũ, & increducatu-